

[Aksel Larsen.]

Tonen fra de forskellige statsmænds side, agitationen, handlingerne, der var baggrunden for denne internationale situation, var af samme art som før de 2 verdenskriges udbrud, og selv om man kunne gå ud fra, at de statsmænd, der ikke kunne enes om at snakke med hinanden ved det runde bord, ikke med deres skarpe udtalelser direkte tilsigtede at lægge op til en ny verdenskrig, så må man være klar over, at i international politik har begivenhederne som oftest deres egen logik, og hvis det ikke netop på baggrund af de moderne ødelæggelsesvåbens eksistens var en uhyre problematisk sag for nogen stat og for nogen statsleder at åbne en krig, ja, så kunne man som sagt have ventet, at begivenhederne i Paris omkring den 16. maj var den umiddelbare optakt til den tredje verdenskrig.

Men selv om man så kan have håb om, og selv om man kan nære en begrundet formening om, at trods den skarpe tone og trods topmødet, der ikke blev til noget, så kommer krigen dog ikke, så må man gøre sig klart, at en verden i atomvåben i sig selv betyder en uhyggelig fare for, at krigen kan komme, ja, for så vidt gennem begivenhedernes egen logik, der kan tage magten fra menneskene, eller som følge af en provokation eller som følge af militære ledes fejlbeslutninger eller statsmænds fejltagelser eller som følge af hysteri i et kommandocenter. Det er det, der gør det hele så uendelig betænkeligt. Nu var vi kommet ind på vejen imod international afspænding. Man regnede med, at topmødet i Paris så at sige skulle krone udviklingen her henimod eller danne indledningen til yderligere international afspænding og løsning af bestående stridsspørgsmål. Og så blev der intet topmøde.

Debatten her i dag, i det omfang, man kan kalde det en debat, er for så vidt uinteressant, men karakteristisk. Den er uinteressant, fordi det, der er sagt fra de forskellige sider, var noget, man i forvejen nøje kunne regne med ville blive sagt; man vidste i forvejen, hvilke synspunkter det ærede medlem hr. Per Hækkerup, det ærede medlem hr. Ole Bjørn Kraft, det ærede medlem hr. Fuglsang ville anlægge, når de kom op på denne talerstol netop i denne situation, og de har ikke sagt noget,

der kunne overraske nogen af os. Jeg vil heller ikke påstå, at jeg kan sige noget, der kan overraske, men jeg kan ikke lade være med at hæfte mig — kun som et eksempel på den letfærdige måde, hvorpå man tager tingene — ved en del af det ærede medlem hr. Ole Bjørn Krafts tale. Vi fik de sædvanlige historier om, at kommunismen vil verdensherredømmet og kold krig — og det har han naturligvis lov til at mene, han er selv agtet medlem af moralsk oprustning, som vil føre krig imod kommunismen. Men så tilsluttede det ærede medlem sig i et par korte, kolde bemærkninger den højtærede udenrigsministers udtalelser om Sydafrika og skyndte sig derpå at gå i rette med ministeren og sige, at det er ikke nok at tale om Sydafrika, for der er ting, der er langt mere grufulde i Østtyskland. Jeg tror ikke, man på nogen måde kan sammenligne det, der sker i Sydafrika, med det, der sker i Østtyskland. Men det er ikke, fordi det ærede medlem hr. Ole Bjørn Kraft savner sans for proportioner, det er, fordi han og hans ligesindede føler trang til at tale om noget andet, når det bliver afsløret, at der ikke er så gode demokratiske forhold i de lande, de hidtil har rost, som befolkningen muligvis har troet.

Men det var nærmest et sidespring. Det, jeg ville sige, er, at vi i denne debat har været ude for den — om jeg så må sige — sædvanlige, men uhyre farlige forenkling af problemerne, at den ene part mener, at alt på den ene side er sort og alt på den anden side er hvidt, og den anden part mener, at alt på den anden side er sort og alt på den ene side er hvidt. Jeg kan ikke lade være med at understrege, at en sådan forenkling er farlig, og den må der advares imod, navnlig nu, hvor det gælder om at finde ud af grunden til og placere ansvaret for topmødets sammenbrud og fastlægge, hvad der i den nye og alvorlige situation vil være den rigtige udenrigspolitik for vort land.

Vi har af den højtærede udenrigsminister fået at vide, at han har deltaget i et udenrigsministermøde i Atlantpagten. Det blev holdt i Istanbul i Tyrkiet i dagene 2.-4. maj, og det var jo interessante dage i Tyrkiet. Den højtærede udenrigsminister har om dette ministermøde i Istanbul fortalt, at